

рівень пізнавання серед громадськості. У зв'язку з низьким рівнем розвитку Інтернету в Україні компанія Reputation Capital використовувала на даному етапі проекту метод телефонного опитування. Отже, лідерами у банківській сфері були визначені: Райффайзенбанк Аваль, Укрсиббанк, Укрсоцбанк, Приватбанк та Ощадбанк.

Висновки. Корпоративний імідж — це складна категорія, яка є об'єктом маркетингового управління, тісно пов'язаним із функцією по встановленню і підтримці комунікацій між організацією і групами громадськості. Корпоративний імідж формується як самим комерційним банком, так і його клієнтами. Тому він має бути похідною від потреб і запитів різних груп громадськості. Для цього пропонується проводити ретельну сегментацію клієнтів (за характером банківських послуг — кредитні, інвестиційні; за клієнтською ознакою — юридичні та фізичні особи, корпорації; за географічними, демографічними, психологічними ознаками тощо). Головними завданнями маркетингу у банківській сфері в умовах кризи повинні бути: виживання банку, забезпечення рентабельної роботи в умовах нестабільного ринку, підвищення ліквідності, PR-підтримка іміджу банку. Для адаптації маркетингової політики розробки корпоративного іміджу необхідно вивчати громадську думку про банк, співпрацювати з профільною пресою, переорієнтовуватися зі своїх поточних продуктів на продукти, які потрібні клієнтам у час кризи, розробляти нові види банківських продуктів, особливу увагу приділяти ціноутворенню, максимальному задоволенню запитів клієнтів.

Бібліографічний список

1. **Попова Ж.Г.** Психологические аспекты формирования благоприятного имиджа банка / Ж.Г. Попова // Маркетинг в России и за рубежом. — 2004. — №5. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.dis.ru/library/market/archive/2004/5/3421.html>.
2. Ренкинг репутации: результаты исследования «Наиболее уважаемые компании Украины 2009 г.». [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://reputationcapital.org/ru/main/rating/>.

АЛЕКСАНДРОВА А.Є., ст. гр. ФН-572

Наук. кер.: Куценко Н.А., асист.

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля,
м. Луганськ

ВПЛИВ ФАКТОРІВ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ НА СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Отражено современное состояние банковского кредитования субъектов рынка с обоснованием факторов риска, выявление которых позволяет избежать возможные отрицательные последствия для банковской системы.

Актуальність. В сучасних умовах важливим компонентом банківського менеджменту є стратегія управління ризиками. Вона повинна забезпечити мінімізацію можливих втрат при здійсненні банківської діяльності, яка в умовах ринкової економіки та конкуренції неможлива без ризику.

Ціль дослідження: виявити взаємозв'язок між суб'єктами господарювання і банківською системою та вплив факторів кредитного ризику на їх стабільність. Ризиком у бізнесі та банківській діяльності зокрема є дії суб'єкта господарювання за непрозорих, невизначених обставин. Уникнути економічного ризику неможливо, адже він залежить від об'єктивних, притаманних економіці конфліктних ситуацій, відсутності необхідного інформаційного забезпечення, що спричиняє недостатню обґрунтованість прогнозних рішень керівництва банку у виборі клієнтів із метою надання кредитів, придбання й реалізації цінних паперів, маркетингових послуг, рівня інфляції, вибору ринку капіталів, недооцінки можливостей конкурентів тощо.

Основна частина. Ризик як економічна категорія — це подія, що може відбутися або ні. У разі настання такої події можливі три економічних результати: негативний (програш, збиток), нульовий і позитивний (виграш, вигода, прибуток). Ризик слід розуміти як комплексне поняття, як невизначеність, що несе потенційну можливість як втрат, так і отримання прибутку. Ризик є вартісним виразом імовірної події, яка може призвести до збитків, тобто до відхилення фактичних показників від передбачуваних. Отримання прогнозованого прибутку можливе лише тоді, коли ризик врахований на стадії прийняття рішень щодо виконання певної програми та заздалегідь передбачені заходи для підстрахування ризику.

На рівні теорії проблема ризику почала розроблятися у рамках класичних ідей Мілля і Сеніора. Подальшого розвитку теорія ризиків набула такими вченими: А. Маршалом, Д. Кейнсом, Ф. Найтом. Сучасна теорія ризику була запропонована відомими західними економістами Г. Маркевичем і В. Шарпе. За останні два-три роки з'явилася низка робіт вітчизняних і зарубіжних економістів із теорії ризику. Найгрунтовніший доробок тут мають О. Альгін, І. Балабанов, І. Бланк, Б. Гардінер, П. Грабовий, А. Мазаракі, М. Рогов, В. Успалеко. Практичні аспекти теорії ризику розглянуто у працях В. Альничева, М. Білухи, Г. Клейнера, Г. Шарової, О. Ширінської, О. Ястремського та ін. Проте однозначного визначення змісту економічного ризику немає, що приводить до різноманітних рекомендацій стосовно управління ризиками, попередження їх виникнення [1].

Ослаблення банківської системи України через посилення негативного впливу світової фінансової кризи певною мірою сприяло переоцінці кредитних ризиків і зміні механізмів їх виявлення. З метою забезпечення стабільності банківської системи Національний банк вживав усіх необхідних заходів для нівелювання можливих ризиків. Однак розгортання фінансової кризи, яка стала каталізатором прояву наявного кризового потенціалу, актуалізувало дослідження передумов його формування й результатів прояву з метою вироблення зважених підходів до реалізації банківськими установами кредитної політики [2].

Основні ризики для банківської системи сконцентровані у кредитах, наданих фізичним особам у іноземній валюті, які формують найбільшу частку в загальній структурі банківських кредитів. Крім того, більшу частину (55%) у загальній структурі наданих кредитів становлять саме довгострокові валютні кредити, що, з урахуванням існуючої диспропорції за термінами залучених банківськими установами депозитів та складної економічної ситуації, свідчить про зростання ризику [3].

Виявлення факторів ризику дає змогу узагальнити можливі негативні наслідки для банківської системи, зокрема:

- 1) подальше погіршення якості кредитних портфелів банківських установ через зростання частки прострочених і сумнівних кредитів, втрату об'єктами застави частини вартості тощо;
- 2) зниження прибутковості діяльності банків, у т.ч. через необхідність нарощення обсягів резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків та списання безнадійної заборгованості банківськими установами, що посилює ризик збиткової діяльності, особливо в умовах знецінення національної валюти для кредиторів, які проводили ризикову кредитну політику;
- 3) виникнення проблем із поверненням зовнішніх запозичень через погіршення фінансових результатів діяльності банківських установ унаслідок низької кредитної активності та їх капіталізації;
- 4) посилення загрози відтоку капіталу через припинення діяльності в Україні відділеннями банків із іноземним капіталом, власники яких не бажатимуть зазнавати втрат, продовжуючи діяльність у країні з нестабільною політичною ситуацією в умовах наявного економічного спаду, та намагання власників вітчизняних банківських установ зберегти залишки активів;
- 5) подальше обмеження ресурсної бази, а отже й уповільнення темпів кредитування

через високий відсоток проблемних кредитів, досить обережне ставлення зовнішніх кредиторів до ненадійних вітчизняних позичальників основними факторами високого ризику яких є низька якість активів, зростання обсягу проблемних кредитів, зниження вартості заставленого майна, великий зовнішній борг, дефіцит торговельного балансу, спад реального ВВП тощо;

6) падіння ринкової вартості акцій банківських установ.

Посилення негативного впливу виявлених факторів ризику на стабільність банківської системи можливе внаслідок погіршення кредитоспроможності й фінансового становища клієнтів: суб'єктів господарювання та фізичних осіб.

Так, через погіршення зазначених показників щодо суб'єктів господарювання відбувається, по-перше, збільшення частки пролонгованих кредитів, значний обсяг яких припадає на великі підприємства металургійної, хімічної, машинобудівної й будівельної галузей, унаслідок негативної кон'юнктури на їхню продукцію; по-друге, звуження ресурсної бази, в т.ч. через зростання недовіри до банківської системи, зменшення коштів на рахунках клієнтів, зокрема внаслідок відповідної динаміки надходжень на їхні поточні рахунки через скорочення виробництва й погіршення кон'юнктури, вилучення ліквідних активів із банківської системи, в т.ч. через зростання тіньового сектору економіки; по-третє, погіршення якості кредитних портфелів банківських установ та збільшення частки проблемних активів унаслідок зростання обсягу простроченої заборгованості [4].

Скрутне становище фізичних осіб, по-перше, потребує додаткових витрат, пов'язаних із необхідністю підвищення якості моніторингу кредитів, виявлення причин припинення розрахунків за позикою й запровадження відповідних заходів щодо відновлення розрахунків; по-друге, завдає збитків банківським установам через неповернення позик, знижує ресурсні можливості кредиторів, що відповідним чином позначається на рівні виконання ними власних зобов'язань; по-третє, зумовлює потребу в забезпеченні кваліфікованими фахівцями, діяльність яких має бути спрямована на роботу із проблемними кредитами фізичних осіб, а також ведення судових справ щодо безнадійних кредитів; по-четверте, потребує організації роботи з масового вилучення, зберігання, оцінки й переоцінки об'єктів застави з урахуванням ситуації, що склалася на ринку, а також їх реалізації за кредитами, власники яких не спроможні розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

Висновки. Таким чином, негативні результати фінансової діяльності суб'єктів господарювання неодмінно позначаються на стабільності й рівні капіталізації банківської системи. Тому потрібен зважений підхід до реалізації кредитної політики — з урахуванням можливих ризиків та їх наслідків у разі погіршення економічних умов. Причини акумулювання кризового потенціалу та наслідки цього для банківської системи можуть стати предметом подальших наукових пошуків.

Бібліографічний список

1. **Романенко Л.Ф., Коротесєва А.В.** Ризики у банківській діяльності. // Фінанси України. — 2003. — №5.
2. **Пернарівський О.** Аналіз, оцінка та засоби зниження банківських ризиків. // Вісник НБУ. — Квітень 2004.
3. Про окремі питання регулювання грошово-кредитного ринку: Постанова правління Національного банку України від 27.04.2008. — №236.
4. **Нідзельська І.А.** Кредитні ризики та їх наслідки для банківської системи України в умовах поглиблення фінансової кризи. // Фінанси України. — 2009. — №3.